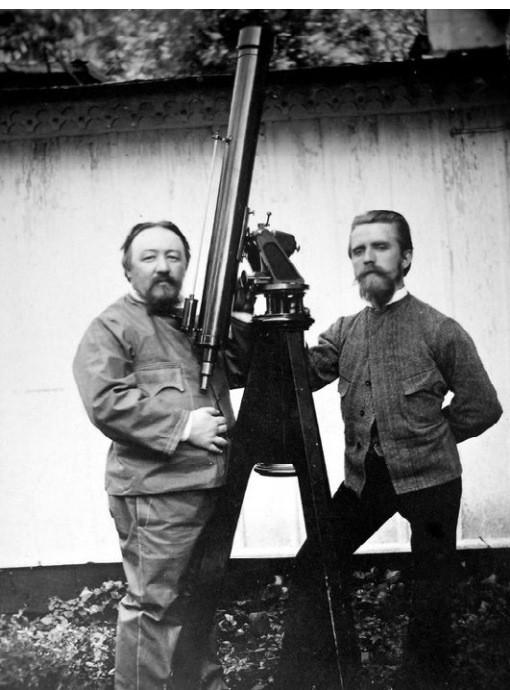

KONKOLY THEGE MIKLÓS

1842. január 20-án született Konkoly Thege Miklós csillagász, asztrofizikus és műszerkészítő Pesten, felvidéki földbirtokos családban.

Konkoly Thege a Pesti Egyetemen fizikát tanult Jedlik Ányostól, majd a Berliini Egyetemen Johann Franz Encke csillagász előadásait hallgatta. A diploma megszerzése után felkereste Európa jelentősebb csillagvizsgálóit, járt Greenwichben, Párizsban, Brüsszelben, Utrechtben, Göttingenben és Heidelbergben, és személyes jó kapcsolatot alakított ki a kor fontosabb csillagászati műszerkészítőivel.

Mikor hazatért, Ógyallai birtokán gazdálkodásba fogott, emellett pedig berendezett egy csillagvizsgálót a legmodernebb távcsövekkel és kiegészítőkkal felszerelve. A csillagvizsgálót az évek során nemzetközi hírű obszervatóriummá fejlesztette. 1871-től már kizárólag csillagászati munkájának élt. Ekkor épült a csillagvizsgáló forgatható kis kupolája, benne Bardou-féle 4 inches távcsővel, mellyel napfoltokat észlelt. 1874-ben alakíttatta ki a ma is látható kétkupolás csillagdát. Ebbe került az újonnan beszerzett Browning-féle 10 és fél inches tükrös távcső és a Merz-féle 162 mm-es lencsés távcső. Jelentős eredményeket ért el az üstökösök és meteorok kutatásában. Életében negyvenszer figyelt meg üstökösöt és 27 alkalommal spektroszkópiai vizsgálatot is végzett rajta. Akkor még újdonságnak számított a csillagászati spektroszkópia (színképelemzés), többek között ezekhez a vizsgálatokhoz is ő maga tervezte és készítette el a műszereket. 1877-ben a kalocsai jezsuita gimnázium kertjében is a Konkoly Thege tervei alapján készült illetve az általa beszerzett műszerekkel indult el a csillagászati észlelés, de több hazai csillagda megépítésében is segédkezett.

Észlelései révén egyre több nemzetközi kapcsolatot épített ki. 1873-ban tagja lett az Astronomische Gesellschaftnak, a szervezet kiadványába, *Vierteljahrschriften*be rendszeresen küldött jelentéseket Ógyalláról. Közben itthon is minden évben beszámoló jelent meg a munkájáról a Magyar Tudományos Akadémia Értekezéseiben. 1876-ban a Magyar Tudományos Akadémia levelező, hét évvel később tiszteleti tagja lett. 1881-ben taggá választotta a londoni Royal Astronomical Society is.

1878-tól – a csillagászati kutatás folyamatos biztosítása érdekében – többször is a magyar államnak ajánlotta csillagdáját. Csak 1899-ben fogadták el az ajánlatát, ekkor létrejött a Konkoly Alapítványú M. Kir. Ógyallai Astrophysikai Observatorium.

1890-ben nevezték ki az Országos Meteorológiai Intézet igazgatójának. Pestre költözött, így kevés időt tudott ógyallai birtokán tölteni, de a csillagászat továbbra is a szívügye maradt. Az intézet keretei között Ógyallán meteorológiai megfigyelőállomást létesített, melynek munkatársai csillagászati észlelési munkát is végeztek.

1916. február 17-én hunyta le örökre szemeit Budapesten. Az általa alapított intézmények máig fennállnak: a Magyar Tudományos Akadémia svábhegyi csillagvizsgálója, az Ógyalla-Hurbanovói Szlovák Központi Csillagvizsgáló és a budapesti Meteorológiai Szolgálat székháza.

Nevét viseli az MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont Konkoly Thege Miklós Csillagászati Intézete, melynek honlapja itt érhető el:
<http://www.konkoly.hu/>

Források:

Vargha Domokosné: Konkoly-Thege Miklós

http://mek.oszk.hu/05300/05391/pdf/Vargha_KonkolyThege_Csill.pdf

Vargha Domokosné: Simon Newcomb és Konkoly Thege Miklós párhuzamos életrajza

<http://www.termesztvilaga.hu/szamok/tv2009/tv0907/vd.html>

AGORA

TUDOMÁNYOS
ÉLMÉNYKÖZPONT
DEBRECEN